

Παράρτημα 1

Τα στοιχεία αυτά συγκεντρώθηκαν από το σύνολο των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών της χώρας. Συγκεκριμένα καταγράφηκε το σύνολο των αδειών μετακίνησης προς θερινό βοσκότοπο που εξέδωσαν οι υπηρεσίες αυτές. Σημειώνεται πως η μετακίνηση του κοπαδιού απαγορεύεται να γίνει, χωρίς να έχει εκδοθεί η σχετική άδεια. Παράλληλα με τη διαδικασία αυτή, η οποία έγινε τηλεφωνικά/ηλεκτρονικά, ο ΟΠΕΚΕΠΕ παραχώρησε δεδομένα που αφορούν τα έτη 2009-2013. Στο πλαίσιο της έρευνας ελήφθησαν υπόψη οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των Περιφερειών. Μετά τη συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων επιδιώχθηκε να εντοπιστεί ο πραγματικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων, δηλαδή να εντοπιστούν οι «συστεγαζόμενες» εκμεταλλεύσεις. Πρόκειται για εκείνες τις εκμεταλλεύσεις που έχουν δηλωθεί σε διάφορα μέλη της ίδιας οικογένειας, αλλά αξιοποιούν τον ίδιο μηχανικό εξοπλισμό, σταβλίζονται μαζί και βόσκουν στην ίδια περιοχή, ενώ η οικονομική διαχείρισή τους βρίσκεται υπό την κοινή επίβλεψη της κτηνοτροφικής οικογένειας. Όπως γίνεται αντιληπτό, ο εντοπισμός αυτών των εκμεταλλεύσεων θα επιτρέψει να αποτυπωθεί η αληθινή εικόνα του κλάδου: μέσο μέγεθος, πραγματικός αριθμός, συγκέντρωση κοπαδιών σε μια περιοχή κλπ. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε όλη την Ελλάδα, όπου έγιναν συναντήσεις με άτομα καλά πληροφορημένα για το σύστημα.

Διευκρινίζεται πως ο όρος «εκμετάλλευση» δεν χρησιμοποιείται εδώ ως στατιστικό μέγεθος, αλλά υποδηλώνει το σύνολο των γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων (κλάδοι παραγωγής) που βρίσκονται κάτω από τον κοινό διαχειριστικό έλεγχο της κτηνοτροφικής οικογένειας. Στη μετακινούμενη κτηνοτροφία, ειδικά, οι εκμεταλλεύσεις είναι στο σύνολό τους οικογενειακής μορφής, σύμφωνα με τον ορισμό των Gasson and Errington (1993). Βάσει του ορισμού αυτού, κριτήριο για τον χαρακτηρισμό μιας εκμετάλλευσης ως οικογενειακής είναι η άσκηση του διαχειριστικού ελέγχου και το πραγματικό-ιδιοκτησιακό καθεστώς της εκμετάλλευσης. Έτσι, σε μια οικογενειακή εκμετάλλευση πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα κριτήρια:

1. Η ιδιοκτησία και ο διαχειριστικός έλεγχος της εκμετάλλευσης ανήκουν στην οικογένεια.
2. Τα άτομα αυτά συνδέονται μεταξύ τους με συγγένεια ή γάμο.
3. Τα μέλη της οικογένειας (συμπεριλαμβανομένων των κατόχων-διαχειριστών της επιχείρησης) παρέχουν κεφάλαιο στην επιχείρηση.
4. Τα μέλη της οικογένειας (συμπεριλαμβανομένων των κατόχων-διαχειριστών της επιχείρησης) προσφέρουν εργασία στην εκμετάλλευση.
5. Η ιδιοκτησία και ο διαχειριστικός έλεγχος μεταβιβάζεται από γενιά σε γενιά.
6. Η οικογένεια ζει στην εκμετάλλευση.

Παράρτημα 2

«Ένα κουδούνι αργολαλεί...».

Η καθημερινή ζωή των μετακινούμενων κτηνοτρόφων με τις αντιξοότητες και τις χαρές της, η αγάπη του ορεσίβιου κτηνοτρόφου για τα ψηλά βουνά, σε αντίθεση με τον κάμπο, που συνήθως περιγράφεται με μελανά χρώματα, η εξύμνηση του πνεύματος

ελευθερίας, αλλά και οι εντάσεις με τους εγκατεστημένους πληθυσμούς και κοινότητες αντανακλώνονται με τον καλύτερο τρόπο στα δημοτικά τραγούδια. Πολλά από αυτά τραγουδιούνται και χορεύονται από τους νεότερους με το ίδιο πάθος όπως και παλιότερα, συμβολίζοντας το ήθος και την περηφάνια των κτηνοτροφικών κοινοτήτων για την κληρονομιά, την ταυτότητα και τον τρόπο ζωής τους.

Κρήτη - Συμβουλή Μαδάρας

*Ένα κουδούνι αργολαλεί σσι Σφακιανές Μαδάρες,
Με τσι Μαδάρες μάχεται, με τα βουνά μαλώνει.
«Μαδάρα και ξεχιόνισε να φέρω τα σφαχτά μου».
«Τα πάρετε κι αμέτε τα, πέρα εις τ' Ακρωτήρι
και τον Απρίλη φέρτε τα νάμαι ξεχιονισμένη,
να ιδής σφαχτά, να ιδής κριγιούς, να ιδής αρνιά θρεμμένα».*

Ορεινά Γρεβενών

*Θέλτε δένδρα μ ν' ανθίσετε, θέλτε να μαραθείτε
Στον ίσκιο σας δεν κάθομαι κι ούτε λημέρι στήνω
Μον' καρτερώ την άνοιξη, τον Μάη το καλοκαίρι
Να πάω απάνω στα βουνά, ψηλά στα κορφοβούνια
Ν' αρμέξω εκεί τα πρόβατα, ν' αρμέξω εκεί τα γίδια
Να πιω νερό απ' τη Γαλανή, νερό απ' τη Λιανορίνα*

*Μας ήρθε η άνοιξις παιδιά μ το καλοκαίρι
Γάρτε αρματώστε τα τραγιά, στολίστε τα γκισέμια
Σ' αυτές τις μορφοκαλεσιές, βάλτε αργυρά κουδούνια
Μαυλίστε τα κοπάδια μας, ούτε σκυλί μη μείνει
Να πάμε απάνω στα βουνά, ψηλά στα κορφοβούνια
Που 'χει ο σταυραετός φωλιά κι η πέρδικα λημέρι*

Άγραφα

*Βελούχι μου παρόμορφο και Οξυά ζωγραφισμένη
Λειώστε τα χιόνια γλήγορα να χορταριάσ' ο τόπος
Να βγουν οι βλάχοι στα βουνά, να βγουν κι οι βλαχοπούλες
Να βγει κι η Παναγιώταινα με το παιδί στα χέρια
Να βγουν τα λάια πρόβατα με τα χοντρά κουδούνια
Να βγουν τ' αρνάκια παίζοντα, βελάζοντα στις ράχες
Και τα λιθάρια ρώταγαν και στα λιθάρια λένε*

- Πέτρα μ', τα πούν τα πρόβατα, πέτρα μ', τα πούν τα γίδια;
- Λύκος έφαε τα πρόβατα και τσάκαλος τα γίδια

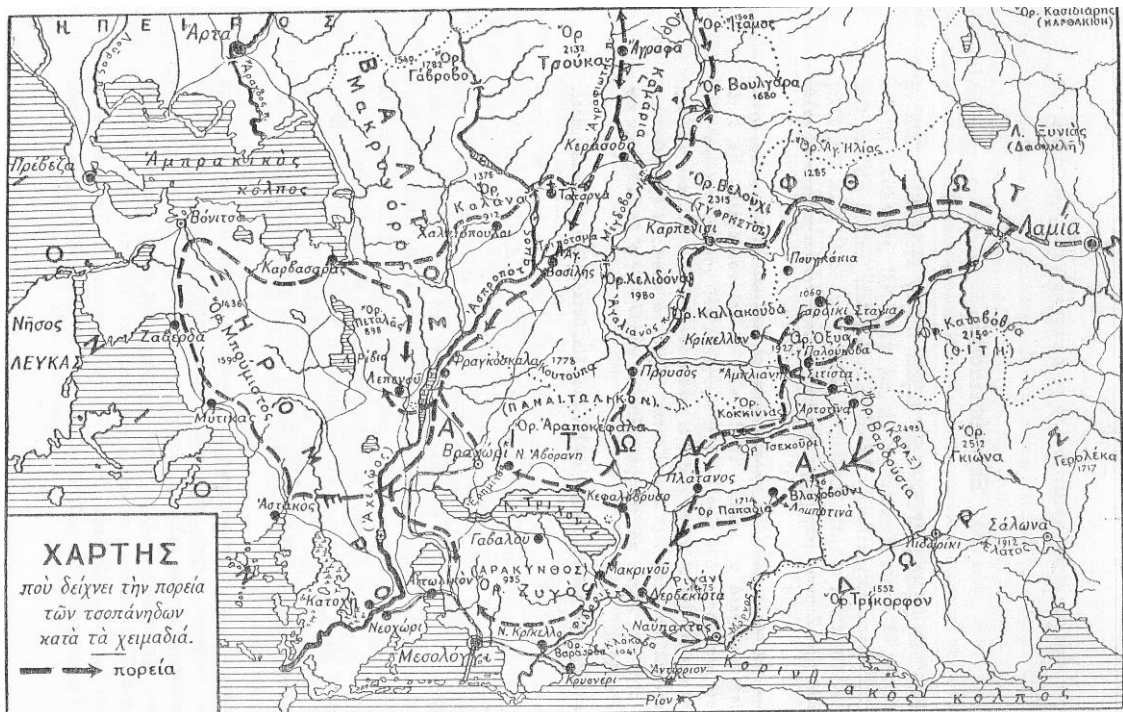
Για ορισμένα παραδείγματα βλ.:

<https://www.youtube.com/watch?v=R85X0PPA0mE>

<https://www.youtube.com/watch?v=7pnskPaBf9g>

<https://www.youtube.com/watch?v=ZCWiaTYmxnU>

<https://www.youtube.com/watch?v=mxmbOuFuooM>

Πηγή: Λουκόπουλος, 1930